

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8CdoR/17/2025
Identifikačné číslo spisu: 8323201319
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8323201319.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: V. A., nar. XX.X.XXXX, bytom V. XX a vecí starostlivosti o maloletú N.R. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, bytom Myslína 49, Humenné, za účasti matky: V. A.Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XX, S., a za účasti otca: V. A., nar. XX.X.XXXX, bytom N. M. XXX, právne zastúpeného JUDr. Júliusom Kvetanom, advokátom so sídlom Štefánikova 17, Humenné, o zvýšenie výživného vedeného na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10P/128/2023, v konaní o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.mája 2025, č.k. 28CoP/29/2025-144, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.mája 2025, č.k. 28CoP/29/2025-144 a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešov (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Humenné z 12. júla 2024, č.k. 10P/128/2023-92 (ďalej len „súd prvej inštancie“), v spojení s opravným uznesením, ktorým v konaní o zvýšenie výživného na mal. N.Á. A., a plnoletého V. A. rozhodol tak, že : „ I. Mení rozsudok Okresného súdu Humenné, č. k. 19P/167/2010-37 zo dňa 24.05.2020 tak, že zvyšuje výživné N. V. A., N.. XX.XX.XXXX zo sumy 25,40 eur na sumu 150,00 eur mesačne, ktoré bude otec poukazovať vždy do 23. dňa v mesiaci od 25.04.2023. Dlhé výživné za obdobie od 25.04.2023 do 12.07.2024 vo výške 1.265,15 eur otec zaplatí do 31.12.2024, II. mení rozsudok Okresného súdu Humenné, č. k. 19P/243/2015-25 zo dňa 29.12.2015 tak, že zvyšuje výživné na mal. N. A.Y., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 27,13 eur mesačne na sumu 150,00 eur mesačne, ktoré bude poukazovať matke vždy do 23. dňa v mesiaci od 25.04.2023. Dlhé výživné za obdobie od 25.04.2023 do 28.09.2023 vo výške 26,90 eur otec zaplatí do 23.08.2024. III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania“. Odvolací súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že matka Martina Bačová, podala dňa 25.04.2023 na súd návrh na zvýšenie výživného, v ktorom žiadala, aby súd zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné sp.

zn. 19P/167/2010 zo dňa 24.05.2010 v časti výživného tak, že zvýši výživné zo strany otca pre maloletého V. D.o sumy 25,40 eur mesačne na sumu 200,- eur mesačne a pre maloletú Natáliu zo sumy 27,13 eur na sumu 150,- eur mesačne od podania návrhu. V priebehu konania maloletý V. A., nar. XX.XX.XXXX dovŕšil plnoletosť a pristúpil k návrhu na zvýšenie výživného, ktorý podala jeho matka. Na pojednávaní dňa 15.04.2024 uviedol, že chce, aby otec prispieval na jeho výživu sumou vo výške 250,- eur mesačne, pretože má náklady v takejto výške.

3. Zistil, že rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 19P/243/2015 - 25 zo dňa 29.12.2015 súd zveril mal. N. A., nar. XX.XX.XXXX do jej osobnej starostlivosti a otca zaviazal prispievať na výživu mal. N. po 27,13 eur mesačne s účinnosťou od 01.01.2016. Mal. V. navštevuje 1. ročník B. W. v Humennom a mal. N. navštevuje 2. ročník Základnej školy N. K. L.. M. S.. Ona je nezamestnaná a nemá žiaden príjem, poberá prídavky na mal. deti v celkovej výške 109,00 eur mesačne. Otec je invalidný dôchodca. Mesačne uhrádza inkaso vo výške 100,- eur mesačne, elektrinu vo výške 50,- eur mesačne, RTVS vo výške 4,64 eur mesačne, internet + TV vo výške 35,- eur mesačne, školské výdavky vo výške 50,- eur mesačne na jedno dieťa, obеды pre V. X,- eura denne, cestovné pre deti vo výške 3,- eurá denne na jedno dieťa, pracovný odev pre V.C. vo výške 50,- eur, strava 300,- eur mesačne, drogeria vo výške 50,- eur mesačne, ošatenie vo výške 100,- eur mesačne, lieky a vitamíny vo výške 30,- eur mesačne na jedno dieťa. Bez pomoci svojho otca by svoju zložitú finančnú situáciu nezvládla. Na pojednávaní dňa 15.04.2024 právna zástupkyňa matky uviedla, že od septembra 2023 otec prispieva na výživu maloletej Natálie sumou po 150,- eur mesačne. Na výživu syna V. neprispieva žiadnou sumou.

4. Matka vo svojej výpovedi na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 15.04.2024 uviedla, že je poberateľkou dávky v hmotnej núdzi vo výške 60,- eur mesačne a poberá prídavky na deti, spolu má príjem vo výške okolo 220,- eur mesačne. Býva v rodinnom dome spoločne s deťmi a jej výdavky sú inkaso vo výške 100,- eur mesačne, elektrina 50,- eur mesačne, internet 35,- eur mesačne. Ďalej má výdavky na školské potreby vo výške 50,- eur na jedno dieťa, obеды pre V. vo výške 2,- eur na deň, ktoré mu dáva denne do rúk, cestovné pre každé z detí, ktoré je na obojsmernú cestu 3,-eur denne s tým, že s N. jej pomáha sestra, nakoľko N. vozí. V. zakupuje pracovný odev, ktorý je vo výške 50,- eur a tento si vzhľadom na nepriaznivú životnú situáciu chráni a vydrží mu jeden rok, pričom by mohol mať aj dva. Má výdavky na stravu vo výške 300,- eur mesačne, nákup drogerie, ošatenia vo výške 100,- eur mesačne, vitamíny a lieky v rozsahu 30,- eur na jedno dieťa. S N. navštevujú psychiatra a berie lieky, za ktoré dopláca v rozsahu 4 alebo 5,- eur. Má vedomosť o tom, že otec chodí pracovať do Anglicka a má novú priateľku.

5. Súd prvej inštancie zo spisu OS Humenné sp. zn. 8P/94/2023 zistil, že matka trpí psychiatrickým ochorením, čo ovplyvňuje jej schopnosť pracovať. Spolu s deťmi žije v skromných podmienkach v nedokončenom rodinnom dome a finančne situáciu zvláda len s pomocou svojho otca a súrodencov. Otec na pojednávaní dňa 15.05.2023 vo veci 8P/94/2023 uviedol, že je po dobu 10 - 15 rokov nezamestnaný, poberá invalidný dôchodok a býva s rodičmi, ktorý pokrývajú jeho potreby. V priebehu konania bolo zistené, že otec opakovane cestuje do Veľkej Británie, kde v minulosti pracoval ako umývač riadu a murár, manželka uviedla, že pri ich spoločnom pobyte v Británii v rokoch 2019 - 2021 otec dokázal ako murár zarobiť cca 450,- libier týždenne. Zo správy kolízneho opatrovníka v konaní 8P/94/2023 doručenej súdu dňa 12.05.2023 bolo zistené, že otec bol v mesiacoch apríl /máj 2023 opäť odcestovaný vo Veľkej Británii a na pojednávaní vo veci 8P/94/2023 dňa 15.05.2023 tvrdil, že býval u priateľa, ktorý mu hradil výdavky a nepracoval, len chodili po výletoch. Výkonaným dokazovaním súd zistil, že otec bol vo Veľkej Británii aj od septembra 2023 do februára 2024 (čl.60 spisu). Súd neuveril jeho tvrdeniam, že v zahraničí nepracuje.

6. Súd uplatnil princíp potenciality príjmov na strane otca dieťaťa, z ktorého vyplýva, že pri uplatnení tohto princípu príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové

znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprímerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Princíp potenciality príjmov je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného (maloletého dieťaťa), pričom zákon umožňuje hodnotiť nie len životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Dôvody sú v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah. V rámci výpočtu zákon uvádza vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku a majetkového prospechu. V konkrétnom prípade môže byť takouto okolnosťou napr. zmena zamestnania, na základe ktorej povinný dosahuje nižší príjem, môže ísť o prípad, keď bez závažného dôvodu ukončí podnikateľskú činnosť alebo pracovný pomer bez toho, aby mal zabezpečené, resp. vykonával aktivitu, smerujúcu k získaniu iného zamestnania, porušenie pracovnej disciplíny, ktoré malo za následok rozviazanie pracovného pomeru. Schopnosti povinného predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti; je možné rozumieť nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska výživného je podstatné, ako sa prejavujú v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu.

7. Súd zvýšil výživné zo strany otca pre plnoletého V. a maloletú N., pretože od posledného určenia výživného uplynulo dlhé časové obdobie a pomery detí sa odvtedy v súvislosti s vekom a štúdiom značne zmenili. V. pokračuje v štúdiu na strednej škole, pripravuje sa na budúce povolanie, a preto aj keď je plnoletý, nie je zatiaľ schopný živiť sa sám a je odkázaný výživou na svojich rodičov. Otec deklaroval v konaní zdravotné problémy, je poberateľom invalidného dôchodku, ale zdravotné problémy má aj matka, súdu predložila popis vyšetrenia magnetickou rezonanciou, ktoré preukazuje ochorenie chrbtice a štítnej žľazy. Nie je prípustné, aby otec žiadnym spôsobom neprispieval na výživu syna, ktorý študuje a prenechal úhradu všetkých jeho potrieb len na matke. Súd pri určení konkrétnej výšky výživného zohľadnil odôvodnené potreby detí a vychádzal z potenciality príjmu otca. Otec je dlhodobo nezamestnaný, poberá invalidný dôchodok vo výške 223,- eur mesačne (čl. 59 spisu) a príležitostne pracuje vo Veľkej Británii. Súd zvýšil výživné zo strany otca na každé dieťa na sumu 150,- Eur mesačne od 25.04.2023, nakoľko po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že otec je schopný dosiahnuť spolu s invalidným dôchodkom príjem vo výške priemernej mzdy v SR za rok 2023 vo výške 1.430,- eur mesačne (v čistom cca 1.060,- eur mesačne). Podľa Metodiky Ministerstva spravodlivosti SR pre výpočet výživného rodičov k deťom by výživné pre dieťa vo veku 11 rokov pri 2 vyživovacích povinnostiach rodiča malo predstavovať 16 % z jeho čistého príjmu, čo z príjmu 1.060,- eur , ktoré dosahuje otec predstavuje sumu cca 150,- eur. Na základe týchto skutočností súd určil výživné pre maloletú N. zo strany otca na sumu 150,- eur mesačne, čo predstavuje cca 16 % z čistého príjmu otca (z potenciálneho príjmu vrátane invalidného dôchodku) a v rovnakej výške určil výživné aj pre syna V., čo zodpovedá možnostiam otca a odôvodneným potrebám syna.

14. Dlhé výživné za obdobie od 25.04.2023 do 12.07.2024 pre syna V. určil vo výške 1.265,15 eur, pretože za apríl 2023 mu vznikol dlh vo výške 20,75 eur, za máj 2023 - júl 2024 dlh vo výške 1744,40 eur (14 mesiacov x 124,60 eur) , z tejto sumy súd odpočítal sumu 500,- eur ktorý otec na výživu syna v uvedenom období poskytol. Dlhé výživné pre maloletú N. zo strany otca od 25.04.2023 do 28.09.2023 súd určil vo výške 26,90 eur, pretože za apríl 2023 mu vznikol dlh vo výške 20,50 eur (5 dní x 4,10 eur), za máj - august 2023 dlh vo výške 491,60 eur a za september 2023 sumu 114,80 eur (28 dní x 4,10 eur). Z tejto sumy súd odpočítal sumu 600,- eur, ktorú otec v uvedenom období na výživu dcéry zaplatil. (Suma 100,00 eur zaplatená 21.04.2023, započítaná 50,00 eur na N., 50,00 eur na V., 23.06.2023 otec zaplatil 400,00 eur, kde tieto sumy sú započítané po 100,00 eur na každé dieťa za každý mesiac, 21.07.2023 otec zaplatil 200,00 eur, t. j. 100,00 eur na N., 100,00 eur na V., 21.08.2023 otec zaplatil 200,00 eur, tiež tieto sumy budú započítané na dlžné výživné v rozsahu 100,00 eur N., 100,00 eur V., v septembri zaplatil 150,00 eur na N. a v mesiaci október zaplatil 200,00 eur, kde suma 150,00 eur je pre N. a 50,00 eur je pre V. a následne otec platil 150,00 eur na N. a na V. N.eprisplieval žiadnou sumou).

15. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Odvolací súd na odvolanie otca preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP) a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 397 ods.1 CSP potvrdil.

9. Zistil, že otec svoju odvolaciu argumentáciu postavil na svojom presvedčení, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil jeho príjmy, ako aj jeho schopnosti a možnosti dosahovať vyšší príjem, teda nesprávne aplikoval potencialitu príjmu a tým dospel k neprávny skutkovým záverom pri určení výšky jeho vyživovacej povinnosti k plnoletému synovi a maloletej dcére. Jeho odvolacia námietka bola založená aj na tom, že súd nepostupoval rovnako pri hodnotení možnosti dosahovať príjem zo strany otca a matky. Posúdením otcom produkovaných odvolacích námietok vo svetle skutočností z obsahu spisového materiálu plynúcich, tieto odvolací súd nevyhodnotil ako opodstatnené k odlišnému rozhodnutiu ako súd prvej inštancie.

10. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca k pomerom matky odvolací súd poukázal na to, že zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť. Odvolací súd reflektuje príjem matky, je však zrejmé, že matka poskytuje deťom osobnú starostlivosť, vedie spoločnú domácnosť, obstaráva činnosti dennej potreby, varí, perie, čím si de facto plní vyživovaciu povinnosť aj touto formou a vyživovaciu povinnosť si plní dobrovoľne. Matka poskytuje deťom osobnú starostlivosť, ktorú možno stavať na roveň peňažného plnenia a zároveň uhrádza všetky výdavky spojené s chodom domácnosti (s pomocou svojej rodiny), členom ktorej je aj maloletá dcéra a v súčasnosti už plnoletý syn. Všetky tieto skutočnosti je potrebné zaradiť do plnenia si vyživovacej povinnosti k deťom zo strany matky, čo sa prejaví nielen vo zvýšených finančných nákladoch, ale aj čase, ktorý matka deťom venuje.

11. Odvolací súd považoval za nedôvodnú aj námietku otca, že súdom určené výživné nezodpovedá jeho možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom. V súčasnej spoločenskej situácii, charakteristickej výraznou infláciou a významným nárastom cien základných potravín, je dôvodné očakávať, že výživné bude z veľkej časti spotrebované práve na stravné. Opomíňať nemožno ani ošatenie či obuv, ktoré vyžadujú častú obmenu pre rýchly fyzický vývin mal. detí, typický pre ich vek. Z uvedených skutočností nie sú odôvodnené potreby detí tým kritériom, ktoré by malo dôvodit' znížiť vyživovaciu povinnosť otca. Otec argumentoval tým, že jeho príjmové pomery a zdravotný stav mu neumožňujú uhrádzať súdom určené výživné. Je pravdou, že otec je invalidným dôchodcom, pričom z lekárskej správy vyplýva, že jeho zdravotný stav mu neumožňuje vykonávať zárobkovú činnosť. Na druhej strane sa súd pri hodnotení dôkazov musel vyrovnáť s preukázanou skutočnosťou, že otec bol v čase od septembra 2023 do februára 2024 v Anglicku, kde podľa jeho vyjadrenia býval v rodine jeho priateľky. Uvedené tvrdenie otca nemožno považovať za vierohodné. Vychádzajúc z dokazovania vo veci vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 8P/94/2023, otec uvádzal, že v mesiaci máj 2023 po dobu štyroch týždňov bol v Anglicku, u svojho priateľa, ktorý uhrádzal za neho všetky náklady, chodili spolu po výletoch, pričom všetko financoval jeho priateľ. Z takto vykonaného dokazovania je zrejmé, že otec pravidelne cestuje do Anglicka, vždy na dlhšiu dobu a je ťažko uveriteľné jeho tvrdenia, že pobyt mu financuje vždy niekto iný, bez toho, aby tam pracoval a prispieval minimálne na stravu a domácnosť. Odvolací súd bol toho názoru, že otec cestuje do Anglicka za prácou, pričom príjem z tejto práca nepriznáva. Otec pracoval v Anglicku aj niekoľko rokov predtým na rôznych pracovných pozíciách (umývač riadu, pomocník na stavbách), teda pracovné prostredie v Anglicku pozná a je schopný sa tam zamestnať.

12. Odvolací súd v tejto súvislosti vyhodnotil aj náklady uvádzané matkou na výživu a výchovu maloletej dcéry a dospelého syna, ktoré nepovažoval za prehnané resp. v niektorej položke za nedôvodné. Matka len s pomocou svojej rodiny dokáže financovať odôvodnené potreby detí, pričom tieto výdavky zahŕňali len základné potreby detí ako sú strava, ošatenie, bývanie, výdavky spojené so školskou dochádzkou.

Neboli uplatňované žiadne výdavky súvisiace s návštevou krúžkov, či iným spoločenským alebo športovým vyžitím detí. Odôvodnené výdavky detí teda zahŕňali len ich základné výdavky, čo odrzkadľuje životnú úroveň rodičov. Je potrebné konštatovať, že odôvodnené potreby detí túto životnú úroveň rodičov v žiadnom smere neprekračujú.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu otec v zastúpení advokátom podal včas dovolanie z dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP, tvrdiac, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Otec mal za to, že v konaní pred prvostupňovým súdom došlo k vadám zmätočnosti a následne Krajský súd v Prešove sa v napadnutom rozsudku priklonil k názoru súdu prvej inštancie, ktorý v dôsledku väd zmätočnosti špecifikovaných v § 420 písm. f) CSP vychádzal z nesprávnych skutkových okolností. Tieto sa zakladajú na nedostatočne vykonanom dokazovaní, čo malo za následok, že dovolateľovi bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň to malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Namietal vady konania pred prvostupňovým súdom, ktoré mali za následok znemožňovanie uplatňovania procesných práv dovolateľa v pôvodnom konaní, spočívajúce v nepripustení návrhov na vykonanie dôkazov uskutočnených otcom v prvostupňovom konaní. V prvostupňovom konaní dovolateľ žiadal, aby súd v dôsledku nemožnosti dosiahnutia dohody medzi rodičmi ohľadne uloženia povinnosti rodičom prispievania na výživné svojich detí, rozhodol podľa ustanovení § 62 ods. 2 zákona o rodine, t. j. podľa svojich schopností, možnosti a majetkových pomerov. V konaní boli vykonané navrhované dôkazy. Jednalo sa predovšetkým o dovolateľom navrhovaný dôkaz, aby do spisu boli súdu predložené relevantné písomnosti o tom, že matka Martina Bačova nemôže pracovať v žiadnom pracovnom pomere a ani súd to od nej nepožadoval. Pritom však dovolateľ bol ústne napadaný protistranou v spore, aby len on predložil písomnosti o svojom zdravotnom stave. Matka sa nikdy nezmenila ani len náznakom pred prvostupňovým súdom, že bude aj ona ochotne pracovať, aby si zabezpečila pravidelný príjem a bola tak nápomocná spoločne s otcom prispievať na výživu detí.

15. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku sa vôbec nevysporiadal s otázkou podlomeného zdravia dovolateľa, že je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 223,-eur na základe rozhodnutia Sociálnej poisťovne číslo 790 821 8956 O ako jeho jediného finančného príjmu. Matka detí pozná jeho pomery a vie o tom, že aj keď bol zdravotne na tom tak, že mohol pracovať tak jeho príjmy nikdy nedosahovali príjem 1.304 eur mesačne. Otec namietal, že nemôže byť akceptovateľné, že prvostupňový súd sa nevie vysporiadať a ani odvolací súd s vážnym dôkazom o zdravotnom stave otca, len argumentujú jeho príjmami otca z minulosti, keď žili v Anglicku. Namietal, že pri znížení pracovnej schopnosti o 70 %, čo preukazuje aj rozhodnutím zo Sociálnej poisťovne, nemá schopnosť dosahovať príjem 1.000 eur mesačne. Namietal, že pri určenej výške výživného na deti súd neprihliadal na zákon o výške životného minima. K dovolaniu pripojil rozhodnutie Centra právnej pomoci - kancelária Humenné, ktorým mu bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci až do právoplatného skončenia veci a na jeho zastupovanie určil JUDr. Júliusa Kvetana, advokáta v Humennom.

16. Dovolateľ navrhoval, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

17. Kolízny opatrovník, matka a V. A., nar. XX.XX.XXXX sa k dovolaniu otca písomne nevyjadřili.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie otca je dôvodné, a preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

19. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej

Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

20. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

23. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

24. Dovolateľ namietal nesprávne určenie jeho výšky potencionálneho príjmu.

25. Najvyšší súd preskúmal obsah spisu a z potvrdenia o invalidite a miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť otca V. A., bytom N. M. XXX, XXX XX N. M., ktoré vydala Sociálna poisťovňa dňa 16.04.2024, číslo 2484 - 274/2024 - MI zistil, že zdravotný stav V. na účely dôchodkovej dávky bol posúdený posudkovým lekárom dňa 26.09.2023 so záverom, že bol uznaný invalidným a dátumom vzniku invalidity od 07.06.2017 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70%. Kontrolná lekárska prehliadka bola určená na september 2026. Podľa rozhodnutia Sociálnej poisťovne ústredie číslo 790 821 89560 zo dňa 07. decembra 2023 bola V. A.P. podľa § 82, § 293 gb ods. 1 a § 293gc ods. 1 zákona č. 461 2003 Z.z. o sociálnom poistení priznaný zvýšený invalidný dôchodok na 223 eur mesačne.

26. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a

majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

27. Najvyšší súd konštatuje, že v rámci vykonaného dokazovania nie je možné opomenúť skutočnosť, že V. A. má pracovnú schopnosť zníženú o 70 % a z tohto dôvodu mu bol Sociálnou poisťovňou priznaný invalidný dôchodok, ktorý podľa vykonaného dokazovania je vo výške 223 eur mesačne. Potencialitu príjmu je vždy nevyhnutné vyhodnocovať s ohľadom na obmedzenú pracovnú schopnosť povinnej osoby a v zásade u úplne invalidnej osoby nie je možné konštatovať potencialitu jej príjmových schopností ako u zdravej osoby. V danom prípade je nevyhnutné doplniť dokazovanie či pri kontrolnej prehliadke zdravotného stavu v Sociálnej poisťovni, ktorá mala byť uskutočnená v septembri 2026, boli zistené zmeny zdravotnej spôsobilosti otca. Odvolací súd v tejto časti uznal námietku dovolateľa ako dôvodnú.

28. Z týchto dôvodov Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné. Preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

29. V ďalšom konaní bude povinnosťou odvolacieho súdu, aby sa opätovne zaoberal zisťovaním majetkových pomerov a schopností otca. Bude nevyhnutné, aby sa vysporiadal so všetkými dôkazmi predloženými účastníkmi, a aby svoj záver o výške potenciaálneho príjmu otca odôvodnil.

30. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s predmetnými ustanoveniami zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.